ГОДИНА XXIII. На Цетињу, у сриједу 19 октобра 1894. БРОЈ 44.

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО УГАРСКУ на годину 6 ф., на пол године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ЈЕВРОПИ и у АМЕРИЦИ на годину 20 франака, на пол године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у кнежевој пјатарници непосредно администрацији „Гл. Црногорца“ на Цетињу, куда отправљаћемо и лист на њу друге земље; а онаје је препоручује, може се претплатити код г. Ђоре Рајковића, трг. дућ. у Котору. Доцније се мијенјају уредништву. Тужбе се не примају.

За седмо слова се, по простору мјеста врсту на петита, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новчића. За остале послове и на дуге пријеме погодити се.

ЦЕТИЊЕ, 18 октобра.

О току болијести Његовог Величанства Цара Александра добили смо сљедеће утјешне вијести:

ЗВАНИЧНИ БУЛЕТИНИ.

ПЕТРОГРАД, 15 октобра (у јутро). — Булетин од 14 октобра у јутро гласи: Цар је спавао ноћу доста добро; апетит задовољавајући; нијемало тлања ни спазматичких симптома; оток није напредовао.

Булетин истог дана у 9 сати у вечер гласи: Цар је течајем дана јео с апетитом, али се осјећао мало слаб; у осталом никакве промјене.

ПЕТРОГРАД, 15 октобра (у вечер). — Булетин из Ливадије од 15 октобра у 10 сати у јутро гласи: Цар је спавао ноћу доста добро; апетит добар; слабости јучерашње нема; у осталом стање без промјене.

ПЕТРОГРАД, 16 октобра. — Булетин од 15 октобра у 7 ура у вечер гласи: Цар је јео течајем дана добро; радња органима мало боља; оток није напредовао; приближност боља него јучер.

ПЕТРОГРАД, 17 октобра. — Булетин од 16 октобра у 10 сати у јутро гласи: Цар је добро спавао; апетит добар; у осталом без промјене.

Булетин истог дана од 7 сати у вечер гласи: Стање Царево без промјене.

ПЕТРОГРАД, 18 октобра. — Стигле су врло добре вијести о здрављу Цареву.

Остале вијести о болијести Царевој, него нам је послао „Кор Бир“, гласе:

ЛОНДОН, 15 октобра. — Посланик руски овластио је агенцију Рајтера да саопшти, да депеше из Ливадије, које су јутрос стигле, доносе, да је Цар добро болан. „Поларна звијезда“ примила је народну да крене одма пут Ливадије, да однесе Цара с породицом у Крф.

БЕЧ, 18 октобра. — „Фремденблат“. Свадба Царевићева биће 9 нов. (н. к.) на дан вјенчања Царева свечанијем начином. О Цареву путу у Крф до сада није ништа у обилно расуђене.

ПОВОДОМ ЦАРЕВЕ „БОЛЈЕСТИ.“

Београдски „Дневни Лист“ пише:

Тешка болест притисла је великог Александра, цара великог и силног Русије.

Прва вијест о болести царевој силно је узнемирила цијелу Европу и опште несношљиво расте с дана у дан, од како се болесниково постеље дознаје неутјешнијe и све жалосније вијести.

Мало је примјера да болест једног владаоца изазва оволико искреног саучешћа не само у државама, којој он стоји на челу, него и у страним земљама. То је несумњива ствар, колико је цар Александар дубоко и поштован и од свога народа и од свих европских народа. И ту опште дубоко и поштовање, цар Александар је својом врлинастогодишњом непрестаном, мудром и миљубивом владавином потпуно заслужио.

При ступању цара Александра III. на престо руски на политичком хоризонту европском било је много врлих течаја, које су мару увјетиле. Као наслиједника њега је сматрала Европа за немирна и врло опасна човјека, за великог пријатеља и врлог непријатеља њемачког народа, а тога је његово изненадно ступање на престо силно узнемирило цијелу Европу, а нарочито Њемачку. И чудновато, то исто узнемирење обузима у истој мјери све европске државе и сад, над цар Александар лежи на болесничкој постељи? Прије је свијет бојао га се као великог страшила, а сада оплакује његову жалосну судбу и страхује за живот његов!

И Европа одиста има узрока да страхује за живот цара Александра, јер што су европски народи у посљедње вријеме уживали благодети мира, то је неспорно највећа заслуга цара Александра.

Цар Александар је, без сумње, један од најмлађих и најзнаменитијих савремених владалаца. Он је и као човјек и као владалац поштован и од противника Русије, колико је дубоко од руског, а смијемо слободно рећи и од српског народа. Као човјек цар Александар је мирни и пун врлина, а као владалац строг, чврст, одлучан, миљубив и широког и далеког погледа. Само такав човјек и владалац могао је на сразмјерно кратко вријеме стећи тако високо мишљење и постати одлучујући фактор у Европи.

И српски народ у и изван Србије поштује у цару Александру не само великог владаоца братског руског народа, него и свога великог пријатеља и заштитника. И као цар Александар мени у добрим односима и са противницима српског племена, ми смо дубоко увјерени, да његова велика руска душа и његово племенито оловјечено срце нијесу оставили српски народ и Србију мајкској судби или мајкиним непријатељима на милост и немилост.

Српски народ искрено дијели жалост и тугу руског народа због болести великог цара Александра и заједно са свима искреним пријатељима Русије шаље своје топле молитве Свемогућем: Боже, царја храни!

Новосадски „Вранац“ пише:

Усред болести руског цара проносе се разни гласови. Тако се вели, да ће цар именовати једно регентство, које ће га заступати у царској власти. У том регентству би били Наслиједник пријестоља Велики Кнез Никола и стриц царев Велики Кнез Михаило. Страни листови су одма забиљежили и задатак тог регентства, а тај би био, да се у Русији спреми установност. Кажу да је Наслиједник пријестоља јако наклоњен западу, те би он, као би цар Александар оклопио очи, одмах увео парламентарни систем у Русији.

Ми не вјерујемо у ове вијести.

Док је цар Александар III жив, не може бити ни говора о промјени системе. Но ми не вјерујемо ни да је Наслиједник наклоњен парламентарном систему, јер нема тог Владара, који ће на сопствене побуде сужавати своју власт, особито над зна, да би то сужавање било на штету његове државе. Русин цар нема разлога да пријеђе обамра пријеђ једном систему, који се правично прежиже.

Најопасније је подузеће, кад се један систем наслиди, на коју државу, а предходно се не зна, да ли тај посао одговара природи те државе. Установе земаљске морају израстати из потребе саме државе; морају одговарати духу свог народа, саме су намијењене. Доктринарним у том правцу дуто се свети дошаље, над тај болестан систем стане доносити неприродан плод. Ми смо увјерени да би парламентарни систем био права несрећа по Русију, јер би ту огромну државу расплиматао, учинио би је неспособну за спољну акцију, а не би јој донио никакве добра. Западна установност исто би толико Русији користила, колико и Црној Гори.

Но да ли парламентаризам може по своју унутрашњој приједности да привлачи руске државнике? Не вјерујемо. Још је car Никола рекао: „Шта је апсолутна монархија, то знам, ту господарим ја; шта је република, и то знам, ту господари народ, али шта је уставна монархија, то не знам, ту не господарим, јер да знам, не би управо овако, или но онако пара!“ Парламентарни систем, који се родио у Енглеској, а усавршио у Белгији, не подноси свако земљиште, да се може развијати. А гдје се опет кретно развија, тамо су двије власти владара, као у Енглеској и Белгији, па опет није оно, што би требало да буде. Борба власти између оба уставна фактора, између круне и парламента, нигдје није праведно и једнако спроведена; свагда се не развијају паралелно и хармонично, него увијек један расте на штету друго. Увијек један уставни фактор добија превагу над другим.

Али није само на томе остало. Парламентаризам се изопачио. Или се осрамотио, или се развија на штету праве слободе. Установност и слобода нијесу једнаке појмови, као што се некад усвојити мислило, и као што смо и ми некад тако мислили. Установност не пружа увијек гаранције за слободни политички, културни и економски развитак. Шта више често бива, да се парламентарне форме злоупотребљују, да се отеже слобода. Није установност ниједно свако чудо, да се за њу свијет отима.

Погледајмо само како је у Угарској? У угарском парламенту влада већина, али да ли та већина одговара вољи већине угарских држанских грађана? Зацијело не; шта више већина становништва Угарске није ни заступљена у државном сабору. Па се опет преко тога мирно прелази, и још се мисли, да је све то лијепо и красно. Имамо ми богато искуство о парламентарним системом. Српски народ је некад мислио, да ће с успостаном угарског устава све добити. Али испало је дручије. Добро је дворски савјетник др. Ђорђе Стојановић 1861 год. рекао: „Јест биће по угарском уставу слободе, али неће бити ни а н е с!“ Шта вриједи Ирцима енглеска установност, шта ће Пољацима у Њемачкој или Чесима у Аустрији? Факт је, да установност сама по себи не може служити слободи и напретку.

У том погледу вриједно је, да пријеђемо разговор славног руског државника Слободева са чувеним француским државником и говорником Гамбетом. Кад се једном састали у Паризу, Јенерал Слободев ријеч се пред Французом да изнесе, што у Русији из постоји установност; али Гамбета му увиђе у говор и рече му: „Хвалите Бога и будите задовољни, што је тако, јер да имате парламент, брбљали би сто година, па ипак не би ништа урадили.“

Но за то један народ у Русији није бесправна маса. Он у истини има своју самоуправу, која му досушта да се може отворити за своје потребе. Ту може бити питање, да се на те самоуправе временом развије једна установа, која би замијенила западну установност. У Русији постоји земљиска самоуправа; тамо и читаве округе имају своју самоуправу. У окрузима постоје тајновала „Земства,“ која се брину за путеве, мреже, школе и т. д.; у опште брину се за просвјетне и економске задатке свог округа. Те установе могу се временом развити и ширити. А подражавање западу у парламентарним облицима не би имало никакве користи. На то се у Русији и не мисли.

С тога ми не вјерујемо, да ће регентство у Русији, ако би се и установило, имати тај задатак, да Русију скуче са свог пута, на ком она тако дивно напрчи. То би можда годило западу, али за тај рушилачки не може се надобити ни један руски државник.

ДОПИСИ.

Пећ, 9 октобра. — (О освештању новоподигнуте цркве.) Није прошло пуно ни 6 година од овог дана од наше су се на овог мјеста населили Турци. Али наш Уваженог Господар обдарио је и ову покрајину, као и друге у Његовој држави, саградивши јој ни приномоћ од дашњег народа цркву, на разваливама прве цркве, коју су наши прађедови били подигли, давајући што и харач турским пашама и везирима. Црква је посвећена „Св. Благовјештенију,“ т. ј. оној дану, кад се ово мјесто ослободило од Турака.

Командир Дивар Бошковић с оближњим Пећским, пошто је црква саграђена и потпуно довршена била, позвали су Његово Високопреосвештенство Митрополита, да им ново подигнуту цркву освешта, који се радо њиховој жељи и одазвао. Његово Високопреосвештенство Митрополит стигао је у Колашин 6 ов. мјесеца, ђе се је бавио два дана. 8 овог мјесеца стигао је у Пећ. Кад је био на помоћ Штитарице, срео га је командир Дивар Бошковић, Сава Анђелић с још неколико Пећких главара и с четом војника.

Кад су дошли на Цркву, ту су Штитаричани приредили биће обед, ђе је обједовао г. Митрополит с његовом пратњом.

Још над су били на обед у Штитарици, послао је г. ном. Дивар Бошковић једног војника, да дозове јуђашу и да му каже: да срећају данас наши војници Митрополита, а због тог пушке пуцају, да се неби што изванредно догодило. Пошто се свршио обед, г. Митрополит је разгледао неке мјеста и међутим а мјесто ђе мисли Штитаричани да праву граде.

За тим је настављао даље путовање за у Пећ. Иста чета војника која га је срела у Штитарици пратила га је до на помоћ Подбишића. Ту га је срела друга чета, а ова се права вратила. Кад су прошли поврх турске мараузе, окружили су га нашим с јуђашом, држећи пушке пред прси.

На Ново-село дошасле су га двије чете војника и пократили до на мјесто, ђе је почивао. Пошто се мало одморио, пошао је у цркву да обави вечерњу. Кад се вечерња свршила разгледао је г. Митрополит школу и друга мјеста (ер прије у овом мјесту није на дошао); за тим је опет отпраћен до на мјесто ђе је почивао. Све који су дошли с њим и друга страна имућнијех су била у школи, ђе су им уставе дали вечеру.

У недјељу т. ј. 9 ов. м. пошто је свршена јутрења отпочело се је освештавање нове цркве, па је служадна божанствена литургија; чиноделствовао г. Митрополит с г. игуманом морачанским Доментијем и још два свештеника и ђаконом. Пошто се је свршила божанствена литургија служено је молебствије за здравље Цара Александра III нашег покровитеља, па је изговорио Његово Високопреосвештенство г. Митрополит бесједу. Послије ове врлине свечаности, једна чета војника учинила је шкаљуп, изговорили свакој војник по 3 ошкоца, те је отпочело велико весеље. Пошто је г. Митрополит разгледао опет неке мјеста, поћио је на постављену трпезу коју су уставе приредили били. Да би свечаност што већа била, позвало је и много странаца да учествују при овој свечаности. Тако међу њима били су о Андријевица: прото Бојовић, Др. Кошанин, адјутант Лабовић с још неколико официјаља и отијена грађанина; а из Колашина г. бригадир сердар Миро с осталим главарима ако нахије и с неколико отијенах колашинских грађана. При трпези су учествовали само отијени. Кад је отпочео обед наздравио је Ђ. П. г. Митрополит на здравље Његовог Високочанства Господара, па тога биле је наше здравице које су отпраћене усклицима живио!

Пошто се свршио обед, Његово Високопреосвештенство захвалио је установама, и спремио се за пут у манастир Добриловину.

Ристо А. Бошковић.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Како дјелује топлота на вино.

1. Вријење почиње много брже, ако је топлота умјерена, од 15—25° С, него при нижој температури.

2. Кад вријење прије почне, наравно прије ће и довршити; вино ће бити мања изложено опасности и не ће се помутити, или боље рећи не ће обољети. Много болести у вину под истијем условима наступ-

не прије, ако пријемо није потпуно довршено т. ј., ако се у вину налази још непререлог шећера, који добро дође за развијање непријех винских болестију.

3. Убрзавањем пријема, односно повишењем температуре, при прерађивању пресеније вина знатно ће се прије растворити материје, које вину дају пресеније (боју), те ће се оно уз то и прије избистрити. Супстанције, које вину боју не штетно учине нетоненим, растопиће се на тај начин прије, ако и у малим количинама — него послије, кад се вино већ потпуно избистри.

4. Ако угријемо вино на 54—65° С, даће настојавајно, то ћемо тиме усмрти оцатне бацилусе, који су врло ситне, тако, да се не могу ни смотрити слободним оком, а ако се не побијају вино се покваре — кисне, те временом може да пријеђе и у сирће. Услед грејања бјелан чланак и друге материје, које би вино могле покварити, сталоже се на дну бачве. Вина ће се лако грејањем од болести сачувати.

5. Развијање пјесмиљивости, оцатнијех и других сличнијех бацилуса, које проузрокују болести у вину најбоље на предузе ако је топлота од 15—20° С. При овакој температури мора се с вином врло опрезно поступати.

6. При врућини од 25—40° С, творе се од шећера у мјесто винског шпирита обично млијечна, маслена или друга која киселина, која по вино није од користи, јер му даде неки особити укус и неугодан задах.

7. Услед нижег града топлоте винска лоза (грозје) пада на дно или се по унутрашњим странама бачве залепи; вино ће тако постати бљедиље.

По своме је дакле сасвим јасно, да у хладнијем предјелима чешће налазимо на бљедиље вина.

8. Као што се грозје услед студени од вина разлучује, исто тако могу још и друге материје постати нетопиве, те проузроковати, да се бистро вино помути и да промени своју лијепу боју.

9. Ако је годишња температура у подруму умјерена т. ј. и лети и зими између 9—13° С, то ће се вино, ако и колагано развија те без опасности на путовању и сваренти.

10. Сваки да зна на 16—32° С, то ће се тамјашње моментално покварити. Остаде надаврело вино почиње опет, да ври, мијешајући мјехурићи на површину, те ће вино у бачви прекрити бијела пјена, која се касније може претворити у сину плесан, или у сирћетне бактерије. На овај начин вино може врло лако добити бомет од које ће се касније тешко или баш никако моћи ослободити.

Из „Вјешћника.“

(**Трговина.**) Ово су цијене на главнијем пазарима:

Подгорица, 17 октобра.

Волови сува од 120 кила 50 форн. — Брава овча и козје сува 5 форина. — Уметни 1 кило 5 новчића. — Брашно уметнуто 1 кило 6 новч. — Пшеница 1 кило 8 новчића. — Овас 1 кило 5 новчића. — Раж 1 кило 5 новчића. — Јечам 1 кило 5 новчића. — Пасуљ 1 кило 8 н. — Кртола 1 кило 2 новч. — Масло 1 кило 70 новч. — Сир 1 кило 50 н. — Восак 1 кило 1 ф. и 20 новч. — Вуна 1 кило 50 новчића. — Дуван у листове 1 кило 40 новчића.

Нишић, 15 октобра.

Волови од 150 кила 65 ф. — Волови од 100 кила 40—42 форина. — Брава од 18 кила 5 ф. до 5 ф. и 50 новч. — Брава од 15 кила 4 форн. — Пшеница 1 кило 5 новчића. — Уметни 1 кило 4½ новч. Јечам 1 кило 5 новчића. — Сувомина 1 кило 5 новч. — Масло 1 кило 95 новч. Сир мекан 1 кило 20 новч. — Вуна 1 кило 40—50 новч. — Кожице јагњеће и јарићи комад 75 новч.

Даниловград, 12 октобра.

Волови 25—55 ф. — Краве, 15—30 ф. — Овце брава 3—6 форн. — Козје брава 3—7 форн. — Свиње од 2—25 форн. — Уметни 1 кило и по 5 новч. — Пшеница 1 кило и по 8 новч. — Вуна 1 кило и по 90 новч. — Масло 1 кило и по 1 форн. — Сир 1 кило и по 40 новч. — Дуван 1 кило и по 50—60 новч. — Скоруп 1 кило и по 60—70 н. — Кртоле 1 кило и по 2 н. — Зеље бијело 1 кило и по 3 новч.*)

Колашин, 10 октобра.

Овце с јагњадима 6—7 форн. — Коза с јарадима 4—5 форн. — Дебелице овце 6 форн. — Краве стеоладима 20—25 форн. — Уметни 1½ кило 4 новч. — Пшеница 1½ кило 9 новчића.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 18 октобра.

(**Благодарење.**) Јучер поводом годишњице спасења Његовог Величанства Цара Александра III и царске породице при жељезничкој катастрофи код Борки, у дворској капели била је литургија са благодарењем, у присуству пијелог Високочанственог Двора, дипломатијех великодостојника, особља руске легације и Руса овдје настањених.

(**С Двора.**) Његово Високочанство Господар данас креће с великом пратњом у Никшић, гдје ће у четвртак свечано отворити нови мост на Пријеспи.

РАЗЛИЧИТО.

([illegible]) Из посјетнице „Правде“ доноси: Данас четрдесет година навршиће се 10. окт. с. г. од дана г. Стевана Лазића, управитеља срп. вел. гимназије сриј. сарајевачке, уведен у исту гимназију као професор. Пуних 40 година радио је и поучавао српску младеж г. Стеван Лазић и он с поносом може погледати на свој рад. Многи од његових бивших ученика заузимају данас одличан положај у српској јавном животу. О животу и раду слављеникову познато нам је ово: Стеван Лазић родио се у Ср. Карловцима 27. сент. (9. ок.) 1830. Свршио је основну школу у мјесту рођења и ступи у гимназију. Великом брагом родитеља а особитим трудом својим стекао је нам слављеник још онда пријатеље свију својих противстављених. Године 1842 задесе мајдану Лазића велика несрећа — умре им отац Григорије — угледни професор на гимназији сриској и српски књижевник. Остаде мати удовица која је сада она и сам житовала, само да своје сина, одличног ученика, изведе на пут, и вјер Ану удоми добро и задовољно. Жена одличног и угледног професора и књижевника остаде без пензије, а она на малост ово за 52 године још није исплаћена!! Син мајке Стевана тако је био спо бражаван и одмјераван „ut ei exemptus avitæ eh re praeberi crederes.“) Млади ђак особито је још у гимназији заволио римске пјеснике, а бавио се особито изучавањем Квинта Хорација Флака по жељи и вољи тадашњег директора Јована Гершића. Из сије пређе у VII. разред у Сегедин на т. звана Hitmaniora, гдје се тада све учило већ у велико на мађарском језику. Он је све тешкоће савладао и увијек био одличан ученик. Година 1848. у животу цјелокупног Српства, а особито у овим крајевима била је од пресудног значаја, јер је и не живот и по наставу била врло штетна и судбоносна, тако да је наш уважени директор тек г. 1850 прешао у Загребачку академију, куда су у оно доба имали сви Срби ђаци. Свједоџбу за положене универзитета добио је из свију предмета одличну. Године 1851 уписе се на пештанском универзиту као слушалац медицине, коју је био јако заволио у почетку, али касније увидио је, да није његова природа за то и он пређе на правни факултет. У Пешти је имао међу ђацима на одлична познанства, а чувени професор права Нарошал волио га је. Из Пеште пређе у Бечу на правни факултет и тамо је провео три године. У то вријеме било је врло мало мјесто на латинским и немачким јавним на гимназије сарајевачкој. Тадашњи врховни патрон на предлагањем га као врло способна младе човјека позове га, да то мјесто тражи и обећа му, да ће и добити. Он се врло тешко рјешити, да послије 4 године прекине студије правне науке и да пређе на професуру, знајући још онда, како је то горак, небаш годарак хлебац. Ова га ипак на то наговоре за професора у августу г. 1854.

Још као професор мислио је, да настави правне науке или послије од свега свесним одустане. Па пошто је напустио ту струку, то сада поче још с већом жељом бавити се изучавањем римске књижевности и немачких класика. Па пошто се најмање с Хорацијем бавио, то га и преведе на српски и то IV књигу Ода и Еподу, „Nectar Ilie.“ У тој књизи нададе се и оригинално пјесме његово. Даде наштампа год. 1857. Увод у читање Тацита, а нарочито његовог Јулија Агриколе.

Између осталијех радова, написао је год. 1891. врло важну историју срп. вел. гимназије сарајевачке: „Преглед историје гимназије сарајевачке за прах сто година.“ Он је сложио и ону познату пјесму „На Врачару натра горе...“, која се врло радо декламује. Осим тога врло је лијепо превео Vergilii Georgicon у листу „Природа“, пота је прев. Живановић издавао. Много чланака писао је по разним часописима још као млад човјек псеудонимно; а говори његови о св. Сава за пријеме његова 18 годишње управе одликују се дивном садржином, патријотским духом и изванредним дивљењем. Разне пригодне говоре његове, које се одликују правом ретороном дјелотом слушала је публика са правом насладом. За вријеме његове управе ове најстарије просвјетне завод српски просјетао је, а по мишљењу саме господе школских надзорника др. Мајснера, др. Пашића, др. Томе Шаретића, усијех је постигнут врло добар као и на државним гимназијама. Ваљи га поштују, јер се он очинским брине за сироте, особито на то пазећи да се добро владају. Ми честитамо нашој уваженој старини г. Стевану Лазићу, ову лијепу славу — четрдесетогодишњицу његова труда и рада, и желимо да га мило остане Бог још дуго одржи здрава и чила на дану и корист српског народа, за који је стекао тако великих заслуга!

(**Њемачка култура у Африци.**) Познати био је врло много спомињаном бившем њемачком канцелару у Камеруну, Лајоту, дисциплинарни поступак. Познате су јуначке, којим је марно њемачку културу међу англоамеричким пријама. Овог лета се је сам Лајот вратио, кад су с тим стекли гласови те је и у јавној одговорности њемачког државног сабора било о томе много говора. Заст. Кабел набројао је обширно дјела Лајотова, а дрл. тајник Маршал обрнуо је строгу истрагу. Влада је убрзо послала у Камеруна легацијоног савјетника Росеја, који је истрагу провео и наступао државно одвјетништво под дисциплинарне расправе. Лајот је човјек од 35 година те је и заступао на допусту намјестник се гувернера камерунског Зимпера. Наредбом својом од 15. децембра 1893. одредио је, да се 20 дахомешких жена ред нелитних преступана прошиба. Ове жене као и мноштво оних жена и мужева одузиро је при јешцем гувернер Гравенајт те их употребљавао као радника у Камеруну. Г. Лајот међутим послужио се је овим несретницима управо на најнечовјечнији начин. Истрагом је установљено, да је Лајот дао жене пред њиховим мужевима до голе свуђе те их јако шибати бичевима од нилског коња. Услед тога бунио је у Камеруну устанак против Њемаца. Оптужба кори жестоко Лајота и оптужује га, да за бичевање није било на повода. Бичевање је тиме доказано и Лајот није био на основу одредбу оваштена. Осим тога доказано је, да је Лајот дао међу женама доносити у стан, гдје су му ове јадинице голе морале плесати а он је пушима изваљао неморалне чине. У исту је сврху препустио ове жене и једном поморском частнику. Оптужба кори Лајота, да је најтеже оштетио углед њемачке државе и изазвао на читавој западној обали највећу огорченост против Њемаца. С тога је и тражио држ. одвјетник, да се Лајот отпусти из службе. Ленст је порицао, да је бичевање дало непосредна повода устанку, али је признао, да је жене дао довести у свој стан и да је ондје пушима обиђо. Јавни тужитељ истакнуо је у свом говору, да је Лајотов поступак обесчашћено свакој морал, па би се једино могао протумачити америчким подмјебом. Дисциплинарна облает није могла наћи повода за казнени поступак по суду, али је за то у свом дјеловрству одлучила предложити, да се Лајот казни најтежом казном, отпустом из службе. Из свега тога очекивало се је, да ће се и дисциплинарни сенат придружити оптужби, али је осуда испала тако благо, да се изјешало коментире. Дисциплинарни суд проглашено је бичевање жена ненажњим а Лајот је проглашен невиним гледе тобожњег устанка, а осуђен је једино ради преступка прекорачења своје уредовне власти и ради неморалних чина на премјештено у другу службу с обећањем плате за једну четвртину и новчане трошкове.

(**Земља чудеса.**) Свака земља на свијету има своја чудеса. Кореја, на коју се данас боре Јапанци и Кинези, која својим простором мала не да не достиже простор Хрватске, Славоније, Далмације, Црне Горе, Србије и Грчке, а има становништва више од 10 милијона душа, — та Кореја имаде 7 чудеса, која су у старо доба била особито знана. Један их описује Лист описује овако: Прво корејско чудо јест врућа рудно врело у близини Кин Шантао, које лијечи разне болести. Друго су чуда два камена на противним странама полуострва; једно је увијек мутно, док је друго увијек и обратно, врло имаде горак, а друго сладак укус. Треће чудо сиромашна мјешина, у којој дуго лежи вјетар, коме не може ни мајстор човјек одољети. Сиромашна шума, коју не може ништа исјећи, сачињава четврто чудо. Ма какве сиромашне посјјекли и они свуда из корјена опет тјерају. Најчудноватије је пак чудо, гласовити лебдећи камен, који стоји, или се бар тако чини, да стоји пред палатом, која је њему у част саграђена. Камен сачињава огромну правилну пећину, са свих страна слободну. Два човјека, који стоје на супротним странама камена, могу испод њега провући канап, а да не кину. Као шесто чудо спомиње се врућ камен, који лежи на врху једног брда и с ног долази од праћених времена велика врућина. Седмо је на посјетоку чудо пан Будина иконја, чувана у храму. На тридесет корачаја у околини ове светиње не расте ни једна биљка. Као се ови, корејанци „чудеса“ заостају иза грчких, али их у другом погледу и претјечу.

(**Град у Београду.**) Београдске „Мале Новине“ пишу: Град, што је ономад по подне тукао Београд, начинио је по народа големе штете. Нема готово куће у Београду у којој бар један прозор није разбијен. В. Школа, Судови, Управа фондова, разна министарства, Саборна црква, жељезничка станица, и многа друга јавна и приватна здања изгледају као да су прострељивана куршумима, јер ријетко да је које окно остало читаво. Лед је падао у тако густим масама, да је свобрнеј на низјесно вријеме био сасвим уништен, а био је опет велики као поваћа орах. Ако је изјесрати количину њених дуда, било је врло и од сто и више грама. За вријеме непогоде било је и малосних и смијешних призора. Тако су се на Оној срушили једна кола, јер се коњ, био спотакао о једну прекинуту телеграфску жицу и грдио се силовито. Трамвајска кола опет, кад је град ласнуло, стали су ђепати и свалети као коњанци, тако да их је почијем једва могао обуздати. Савјет који је био по улицама устрчао се што је брже могао, тражећи склоништа. Онде оте могли видјети једнога с разбијеним полуцилиндром, ово ме је туча расцјепала кишобран у врх, овој дама опет лед и вина сасвим уништили шешир и т. д. и т. д. — У свијету не памти се да је данас било оваквог поморја. Споменуло се, не вратило се!

(**Гледетон за православље.**) У јуној свесци часописа Nineteenth Century пише славни Гледстон о сектама у вриду англиканске цркве и о њенну дробљењу, те позвао до замључка, да ће се тиме на пут стати: ако се англиканска црква споји са Православном. Том приликом увидио „прва Енглеска“ руско православље и руску народну цркву, но да је видио и уносно српско православље — би га исто тако увидио ако и српско-црногорско јуначство.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

БЕРЛИН, 15 октобра. — Капрви је дао оставку, која му је била примљена.

БИОГРАД, 16 октобра. — Николајевић дао оставку, која му је примљена Нова кабинет је састављен: Никола Христић предсједник и унутрашњост; Богићевић спољашњост; Ђорђевић правду; Лозанић трговину; остали задржавају своје лисице.

ЈОКОХАМА, 16 октобра. — *Јапанци су одржали одлучну побједу.*

БЕРЛИН, 17 октобра. — Кеса Хохенлохе примио се канцелијерства царевине и предсједништва министарства.

СОФИЈА, 17 октобра. — Сабрање отворено престоном бесједом, која је примљена одушевљењем.

На знање.

10 октобра ове године нестао ми је **црногорски „револвер“** из мога дућана **№ 97052**. Ко би ми исти револвер могао промаћи или доказати, даћу му 20 талијера соћбине.

Цетиње, 16 октобра 1894.

Шпира Милић Бјелица.

ОГЛАСИ.

Maladies secrètes

impotence, sont guéries avec sûreté. Traitement par lettre après l'envoi d'informations spéciales qui soient accompagnées de timbres-poste pour la réponse. Ne diriger s l'adresse:

OFFICE SANITAS

37, Boulevard de Strasbourg

(12-20) PARIS

30 новчића једна бочица мастила за печат.

Цетиње. Марко Бакић.

Уредник: Др. А. Томановић. Издавалац: Државна Штампарија. У књиж. цра. државној штампарији.